

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoR/9/2024
Identifikačné číslo spisu:	3722203130
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3722203130.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú E. A., narodenú XX. W. XXXX, v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, Považská Bystrica, Centrum 13/17, dieťa rodičov: matky A. Ľ. A., narodenej X. A. XXXX, Z. I., S. XX/XX, zastúpenej splnomocneným zástupcom RNDr. Dušanom Marčekom, Považská Bystrica, Stred 50/26 a otca A. A.W. A., narodeného XX. S. XXXX, Z., K. T. XXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Henčelom, Prievidza, G. Švéniho 8, v konaní o uloženie výchovného opatrenia formou napomenutia, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica, v súčasnosti Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. PB-10P/81/2022, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2024 sp. zn. 12CoP/38/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“), rozsudkom z 29. marca 2023, č. k. 10P/81/2022 -102 zamietol návrh otca maloletej v konaní o uloženie výchovného opatrenia formou napomenutia (prvý výrok) a zároveň nárok na náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z účastníkov konania (druhý výrok).

1.1 Návrhom sa otec maloletej domáhal napomenutia dcéry a matky maloletej z dôvodu nerešpektovania právoplatného rozhodnutia súdu o úprave styku otca s dieťaťom (č. k. 4P/43/2011-308 zo dňa 16. februára 2012 a rozhodnutia súdu sp. zn. 4P/29/2013 zo dňa 8. decembra 2015 v spojení s opravným rozhodnutím sp. zn. 4P/29/2013 zo dňa 9. decembra 2015), ktorého výkon na základe návrhu otca maloletej, bol v konaní č. k. 3Em/1/2020-95 zo dňa 13. mája 2021, zamietnutý. Uvedené rozhodnutie potvrdil súd druhej inštancie č. k. 19CoE/15/2021-117 zo dňa 12. októbra 2021, dovolanie otca proti tomuto rozhodnutiu bolo odmietnuté.

Napomenutie ako výchovné opatrenie v zmysle ust. § 37 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o rodine“) je podľa názoru okresného súdu nevhodné, kontraproduktívne bez splnenia cieľa efektívneho opätovného stretávania sa otca s maloletou.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. marca 2023 č. k. 12CoP/38/2023 - 140 o odvolaní otca maloletej rozhodol tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol návrh otca maloletej v konaní o uloženie výchovného opatrenia formou napomenutia (prvý výrok) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2.1. Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorý podľa jeho názoru správne právne a skutkovo vyhodnotil charakter výchovného opatrenia - napomenutia, ktorý v danej veci nie je možné aplikovať. Správanie matky maloletej ani samotnej maloletej neohrozuje a nenarúša jej riadnu výchovu.

2.2. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie ako aj z podaní predložených v odvolacom konaní je podľa názoru odvolacieho súdu zrejmá narušená rodičovská komunikácia, negatívne vzťahy medzi rodičmi maloletej, absencia konštruktívnej komunikácie umožňujúca funkčné medzilidské vzťahy. Odvolací súd poukázal a zohľadnil názor maloletej, prečo nemá záujem o stretávanie sa s otcom. Dôvody neochoty styku maloletej s otcom spočívajú podľa názoru maloletej v osobnosti otca, konkrétne v neochote zmeniť svoj postoj vo vzťahu k matke a jej rodine. Tým, že sa domáhal výkonu rozhodnutí, ešte viac si ju od seba odpudil, malo to negatívny vplyv na jej psychiku. Napomenutie ako výchovné opatrenie by aj podľa názoru odvolacieho súdu nesledovalo účel § 37 ods. 1 zákona o rodine, nebolo by v záujme maloletého dieťaťa.

3. Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie otec maloletej (ďalej aj „dovolateľ“), ktorý prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

3.1. Dovolateľ nesúhlasil s rozhodnutím odvolacieho súdu a mal za to, že týmto rozhodnutím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za nesprávne a nezákonné. V dovolaní poukazoval na vzájomné nekorektné vzťahy a komunikáciu medzi maloletou a jej rodičmi. Podľa názoru dovolateľa matka maloletej sa nespráva tak, žeby ju ohrozovala na zdraví, alebo narušovala jej mravný vývoj, ale vedie maloletú k nerešpektovaniu práv dovolateľa a súdnych rozhodnutí, kopíruje správanie sa matky a prezentuje matkine negatívne názory na osobu dovolateľa a jeho rodinu, je pod jej „kontrolou“. Dovolateľ v podanom dovolaní položil otázku „či vyjadrenia maloletej nie sú dôvodom na úvahu, aký vplyv má matka a jej rodina na maloletú, keď otec maloletej viac ako 5 rokov nebol s maloletou v kontakte, nijako jej neublížil, mal záujem veci riešiť právnou cestou a vždy sa to otočilo proti nemu.“ Považoval správanie sa matky maloletej za neprijateľné, keď izoluje maloletú od otca, a tým jej znemožňuje osobný (resp. iný) kontakt s otcom. Keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu trpí podľa názoru dovolateľa vadou zmatčnosti, navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu otca sa vyjadrila matka maloletej, ktorá považovala dovolanie otca maloletej za „opakovaný a zaužívaný krok“, ktorého úmyslom je znepríjemňovať život matke a maloletej. Nepovažovala prezentovaný záujem dovolateľa o maloletú za úprimný, otec vyjadrenia maloletej nerešpektuje a spochybňuje. Podľa jej názoru je maloletá natoľko vyspelá, že situáciu vyhodnocuje sama, vie sa aj bez názoru matky vyjadriť.

5. Kolízny opatrovník maloletých detí, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica sa k dovolaniu otca maloletej nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal účastník konania v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v Civilnom mimosporovom poriadku (ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76

CMP neobsahuje osobitnú úpravu dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania podľa ustanovení CSP.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

9. Otec maloletej mal za to, že zo strany odvolacieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, pričom vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP videl najmä v nesprávnom vyhodnotení rozhodujúcich skutočností pre uloženie výchovného opatrenia matke a maloletej formou napomenutia.

10. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu dáva Civilný sporový poriadok aj Civilný mimosporový poriadok (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie súdnych písomností a vyjadrení protistrany a pod.). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd vzhľadom na dovolacie námietky zdôrazňuje, že na hodnotenie skutočného stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania.

12. Dovolací súd, viazaný obsahom dovolania, a kontrolou postupu súdov nižších stupňov pri zisťovaní skutočného stavu veci (§ 35 CMP) nezistil, že by konanie bolo postihnuté akýmikoľvek závažnými deficitmi v dokazovaní, ani to, že by konajúcimi súdmi prijaté závery boli svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd sa v odôvodnení vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami otca maloletej. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (ale aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie) jednoznačne vyplývajú dôvody, prečo odvolací súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí návrhu dovolateľa o uloženie výchovného opatrenia formou napomenutia, s prihliadnutím na najlepší záujem maloletého dieťaťa. Dovolací súd zdôrazňuje, že v priebehu konania konajúce súdy správne vzhľadom na vek dieťaťa (17 rokov), jeho rozumovú vyspelosť, schopnosť prezentovať názor a pomenovať príčiny nefungujúceho vzťahu, rešpektovali a prihliadali na názor dieťaťa. Rozhodnutie, ktoré by nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni rozumovej vyspelosti dieťaťa, by upieralo dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie jeho najlepšieho záujmu. Skutočnosť, že dovolateľ sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolateľ v dovolaní neuvádza žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdom prvej inštancie alebo pred súdom odvolacím.

13. Nad rámec uvedeného k dovolateľom uvádzaným skutočnostiam, dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že k obnoveniu narušených väzieb medzi maloletým dieťaťom a jeho otcom môže viesť jedine zodpovedný a mimoriadne empatický prístup rodičov k vzniknutej rodinnej situácii. Akýkoľvek súd, ani

ďalšie inštitúcie nie sú bez úprimnej snahy a úprimnej súčinnosti oboch rodičov schopné zabezpečiť usporiadanie roztrieštených vzťahov v rodine.

14. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

15. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.